

Syrjintä, saamenkieli, etnisyys, äidinkieli, kielikylpy, päivähoito, kunta, lakisääteiset tehtävät, yksilöinti, todistustaakka, uhkasakko

SYRJINTÄLAUTAKUNTA

Diariinumero: 2008-25/Pe-2

Antopäivä: 27.11.2008

Vähemmistövaltuutettu pyysi syrjintälautakuntaa tutkimaan, onko Rovaniemen kaupunki järjestäessään lasten päivähoitoa toiminut saamelaisväestöä syrjivästi ja tarvittaessa kieltämään sakon uhalla Rovaniemen kaupunkia jatkamasta tai uusimasta kaupungissa asuviin saamelaisiin kohdistuvaa syrjivää menettelyä. Syrjintälautakunta katsoi, että saamelaisilla lapsilla oli laissa säädetty oikeus päivähoitoon omalla äidinkielellään yhtäläisesti suomenkielisten lasten kanssa. Rovaniemen kaupunki ei osoittanut, että se olisi ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin lakisääteisten velvoitteittensa täyttämiseksi saamelaislasten päivähoiton asianmukaiseksi järjestämiseksi. Syrjintälautakunta katsoi Rovaniemen kaupungin toteuttamien päivähoitojärjestelyjen syrjineen saamenkielisiä lapsia heidän etnisen taustansa perusteella.

Hakijan vaatimukset:

Hakija pyytää syrjintälautakuntaa tutkimaan, onko Rovaniemen kaupunki järjestäessään lasten päivähoitoa toiminut saamelaisväestöä syrjivästi ja tarvittaessa kieltämään sakon uhalla Rovaniemen kaupunkia jatkamasta tai uusimasta kaupungissa asuviin saamelaisiin kohdistuvaa syrjivää menettelyä. Pyyntö tutkia lasten päivähoiton järjestämistapaa koskee seuraavia tilanteita.

1 a) oliko Rovaniemen kaupungin tapa järjestää lasten päivähoitoa 1.8.2006 – 11.3.2007 syrjintäkiellon vastainen (välillinen syrjintä etnisen taustan perusteella), eli saamelaislapsia välillisesti syrjivä heidän etnisen taustansa perusteella sen vuoksi, että lasten päivähoitoa tarvitsevat saamelaislapset sijoitettiin samaan päivähoitoryhmään valtaväestöön kuuluvien lasten kanssa.

1 b) oliko Rovaniemen kaupungin tapa järjestää lasten päivähoitoa A:n tyttäreille B:lle 1.8.2006 -11.3.2007 syrjintäkiellon vastainen (välillinen syrjintä etnisen taustan perusteella) ja B:tä syrjivä hänen etnisen taustansa perusteella sen vuoksi, että hänelle järjestettiin lasten päivähoitoa sekakieliryhmässä, eli samassa ryhmässä valtaväestöön kuuluvien lasten kanssa.

2 a) oliko Rovaniemen kaupungin tapa järjestää lasten päivähoitoa 12.3.2007 alkaen ainakin 11.5.2007 saakka kaupungissa asuvia lasten päivähoitoa tarvitsevia saamelaislapsia syrjivä heidän etnisen taustansa perusteella sen vuoksi, että sekakieliryhmän ainoa saamenkielinen hoitaja oli sairauslomalla, eikä kaupunki järjestänyt saamenkielistä sijaista, eli saamelaislasten päivähoito järjestettiin kokonaan suomen kielellä, vaikka saamelaislapsilla on lasten päivähoitolaissa annetun lain (875/1981) mukaan yhtä vahva oikeus saada lasten päivähoitoa heidän omalla äidinkielellään kuin suomenkielisillä lapsilla on oikeus saada lasten päivähoitoa suomen kielellä tai ruotsinkielisillä lapsilla ruotsin kielellä (välitön syrjintä etnisen taustan perusteella).

2b) oliko Rovaniemen kaupungin tapa järjestää lasten päivähoitoa 12.3.2007 alkaen ainakin 11.5.2007 saakka A:n tytärtä B:tä syrjivä hänen etnisen taustansa perusteella sen vuoksi, että sekakieliryhmän ainoa saamenkielinen hoitaja oli sairauslomalla, eikä kaupunki järjestänyt saamenkielistä sijaista, eli B:n päivähoito järjestettiin kokonaan suomen kielellä, vaikka B:llä on lasten päivähoitolaissa annetun lain mukaan yhtä vahva oikeus saada lasten päivähoitoa saamen kielellä kuin suomenkielisillä lapsilla on oikeus saada päivähoitoa suomen kielellä tai ruotsinkielisillä lapsilla ruotsin kielellä (välitön syrjintä etnisen taustan perusteella).

Toissijaisesti hakija pyytää tutkimaan, oliko kohdissa 2a) ja 2b) mainittu Rovaniemen kaupungin tapa järjestää lasten päivähoitoa kaupungin saamelaislapsia, mukaan lukien B, välillisesti syrjivä heidän etnisen taustansa perusteella (välittömästi kielen perusteella).

3a) oliko Rovaniemen kaupungin tapa järjestää lasten päivähoitoa 1.9.2007 alkaen (ja edelleen) kaupungin saamelaislapsia syrjivä heidän etnisen taustansa perusteella sen vuoksi, että saamelaislapsille ei ole järjestetty lasten päivähoitoa heidän omalla äidinkielellään, vaan ainoastaan "kielikylpyä" kerran viikossa toisessa hoitopaikassa, vaikka kaupunki on järjestänyt lasten päivähoitoa valtaväestöön kuuluville lapsille heidän omalla äidinkielellään kokopäiväisesti (välitön syrjintä etnisen taustan perusteella).

3b) oliko Rovaniemen kaupungin tapa järjestää lasten päivähoitoa 1.9.2007 alkaen (ja edelleen) A:n tytärtä B:tä syrjivä hänen etnisen taustansa perusteella sen vuoksi, että hänelle ei ole järjestetty lasten päivähoitoa hänen omalla äidinkielellään, vaan ainoastaan "kielikylpyä" kerran viikossa toisessa hoitopaikassa, vaikka kaupunki on järjestänyt lasten päivähoitoa valtaväestöön kuuluville lapsille heidän omalla äidinkielellään kokopäiväisesti (välitön syrjintä etnisen taustan perusteella).

Toissijaisesti hakija pyytää tutkimaan, oliko kohdissa 3a) ja 3b) mainittu Rovaniemen kaupungin tapa järjestää lasten päivähoitoa kaupungin saamelaislapsia, mukaan lukien B, välillisesti syrjivä heidän etnisen taustansa perusteella (välittömästi kielen perusteella).

Hakijoiden selvitys tapahtumista:

Rovaniemellä asuva saamelaislapsen vanhempi otti ensimmäistä kertaa yhteyttä vähemmistövaltuutetun toimistoon lokakuussa 2005. Syksyllä 2005 Rovaniemi ei järjestänyt saamenkielistä lasten päivähoitoa ollenkaan. Vähemmistövaltuutettu lähetti asiasta selvityspyynnön Rovaniemelle 7.12.2005.

Tammikuussa 2006 antamassaan vastauksessa Rovaniemen kaupunki esitti, että kevään 2006 aikana kaupunki selvittää palvelujen järjestämismahdollisuuksia koskien ryhmän kokoa, saamenkielisen henkilöstön saatavuutta, palvelujen laajuutta ja tilatarpeita. Edelleen kaupunki vastasi, että tarkoitus on tarjota mahdollisuutta saamenkieliseen päivähoitoon elokuusta 2006 alkaen.

Vähemmistövaltuutettu tiedusteli 3.7.2006 Rovaniemen kaupungilta, miten asia on edennyt ja järjestääkö kaupunki saamenkielistä päivähoitoa suunnitelmiensa mukaan 1.8.2006 lähtien. Edelleen kaupunkia pyydettiin lähettämään kopio yhdenvertaisuussuunnitelmastaan.

Rovaniemen kaupunki antoi vastauksensa 11.9.2006. Vähemmistövaltuutettu lähetti kaupungille 2.3.2007 lisäselvityspyynnön, joka sisälsi uuden kannanoton asiaan liittyen.

Kaupungin vastaus lisäselvityspyyntöön saapui vähemmistövaltuutetun toimistoon 16.4.2007. Vastaukseen liittyen vähemmistövaltuutettu antoi lausunnon asiassa 11.5.2007.

Vähemmistövaltuutettu antoi 9.11.2007 asiassa lausunnon, jossa todettiin muun muassa, että valtuutettu aikoo viedä asian syrjintälautakunnan käsiteltäväksi.

Vähemmistövaltuutettu on 19.11.2007 tehnyt tutkintapyynnön Rovaniemen poliisille tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta. Tutkintapyyntö koski Rovaniemen kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelman laatimisvelvollisuuden laiminlyöntiä ja etnisen yhdenvertaisuuden edistämisvelvoitteen laiminlyöntiä, mutta asiaa ei ole pyydetty tutkimaan syrjintärikoksena.

Rovaniemen kaupungin vastaus:

Rovaniemen kaupunki kiistää kaikki vähemmistövaltuutetun esittämät välillistä ja välitöntä syrjintää etnisen taustan perusteella koskevat väitteet. Rovaniemen kaupunki on jo toimittanut vähemmistövaltuutetulle lukuisia selvityksiä saamenkielisen päivähoitojärjestämisestä Rovaniemellä. Rovaniemen kaupunki on järjestänyt saamenkielistä päivähoitoa syksystä 2006 alkaen.

Rovaniemen kaupunki pyytää syrjintälautakuntaa ottamaan huomioon ratkaisua harkitessaan, ettei saamenkielisen päivähoitojärjestämistavasta ole olemassa selkeitä määräyksiä ja ohjeita. Rovaniemen kaupungin käyttämä malli on käytössä mm. Oulussa ja pääkaupunkiseudulla. Varhaiskasvatuksen

valtakunnallinen ohjaus tapahtuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden avulla, ja sen pohjana ovat valtioneuvoston periaatepäätöksenä 28.2.2008 hyväksymät varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset. Niiden mukaan saamenkielisten lasten varhaiskasvatus toteutetaan ensisijaisesti muiden saamenkielisten lasten kanssa. Rovaniemen kaupungin saamenkielisten lasten päivähoiton järjestämisestä on vaikeuttanut erityisesti saamenkielisten koulutetun henkilöstön vaikea saatavuus, etenkin kun Rovaniemen kaupunki ei ole saamelaisten kotiseutualueella. Kyse ei ole siitä, etteikö hoitoa haluta järjestää. Vaikka saamenkielisten päivähoiton kysyntä on ollut vähäistä, kaikille saamenkielistä päivähoitoa hakeneille on kuitenkin voitu järjestää kaupungin käyttämän mallin mukainen päivähoitopaikka. Rovaniemen kaupunki on aloittanut työn yhdenvertaisuussuunnitelman pikaiseksi aikaansaamiseksi.

Rovaniemen kaupunki pyytää syrjäntälautakuntaa hankkimaan ennen päätöksentekoaan Suomen kuntaliiton lausunnon, sillä saamenkielisten päivähoiton järjestäminen tulisi ratkaista yhtenevin periaattein kaikkien kuntien osalta.

Hakijan vastaselitys:

Hakija toteaa, ettei asian ratkaisemisen kannalta ole mitään merkitystä, ovatko muut kunnat mahdollisesti myös toimineet syrjäntäkieltojen vastaisesti. Se, että saamelaisten lakisääteiset oikeudet toteutuvat heikosti monessa kunnassa, ja että etninen syrjintä on hyvin yleinen ongelma, ei tarkoita, ettei yksittäisiin syrjäntätilanteisiin tulisi puuttua taikka niitä kieltää.

Hakija katsoo, että mahdollinen ohjeiden ja määräyksien puuttuminen siitä, millä tavalla lasten päivähoitoa tulisi järjestää, ei oikeuta järjestämään päivähoitoa syrjäntäkieltojen vastaisella tavalla. Sen lisäksi, että syrjäntäkiellot selkeästi kieltävät tiettyjä tapoja järjestää lasten päivähoitoa, lasten päivähoitoa koskevan lain 11 § 2 momentti velvoittaa selkeästi kuntia huolehtimaan siitä, että lasten päivähoitoa voidaan antaa lapsen äidinkielellä olevalla saamen kielellä. Tämä säännös ei voi tarkoittaa sitä, että hoitoa voisi järjestää vain kerran viikossa (katso myös apulaisoikeuskanslerin päätös 18.10.1991, 813/1/89: "...kunnan on huolehdittava siitä, että päivähoitoa on saatavissa lapsen omalla äidinkielellä jatkuvasti...") tai että se riittäisi, että saamelaislapset vain joskus voisivat puhua saamea hoitopaikassaan. Kuten Lapin lääninhallitus linjasi 5.4.2005 antamassa ratkaisussaan (LLH-2005-00622/So-18), "pelkkä saamenkielisten lapsen mahdollisuus kommunikoida halutessaan jonkin ryhmässä työskentelevän saamenkielisten työntekijän kanssa ei riitä täyttämään lain asettamia velvoitteita...". Tässä tapauksessa syrjäntälautakunnan tulee ainoastaan ottaa kantaa siihen, ovatko hakemuksessa mainitut tilanteet olleet saamelaislapsia syrjiviä heidän etnisen taustansa perusteella.

Hakija pitää selvänä, ettei esimerkiksi kerran viikossa toteutettu kielikylpy tai kielisuihku vastaa tavanomaista lasten päivähoitoa. Rovaniemen kaupungissa asuvilla saamelaislapsilla/lasten huoltajilla ei ole ollut mahdollisuutta valita tavanomaista lasten päivähoitoa lasten omalla äidinkielellään, koska kaupunki ei sellaista päivähoitoa ole järjestänyt. Kuten apulaisoikeuskanslerin päätöksessä todetaan (18.10.1991, 813/1/89), vetoaminen palveluja tarvitsevien vähäiseen määrään ei ole perusteltavissa. Kaupungin käyttämä malli on tässä tapauksessa ollut saamelaislapsia syrjivä. Näin ollen on riidatonta, että saamelaislapsille ei ole 1.9.2007 alkaen järjestetty samantasoista lasten päivähoitoa kuin valtaväestöön kuuluville lapsille, vaan kyse on välittömästä syrjinnästä.

Hakija toteaa valtioneuvoston 28.2.2002 antaman periaatepäätöksen varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista (STM:n julkaisuja 2002:29) sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden osalta (sivu 41), että kielikylpyä voidaan järjestää toisella kotimaisella tai vähemmistökielellä kolmen vuoden iästä lähtien pääsääntöisesti lapsille, joiden äidinkieli on paikkakunnan enemmistön kieli. Edelleen todetaan, että kielikylvyssä tulee yhdessä vanhempien kanssa turvata lapsen oman äidinkielen ikätasoinen kehittyminen. Kielikylpy on siis lähinnä tarkoitettu vieraan kielen oppimiseksi. Suomenkielinen lapsi ei tarvitse suomenkielistä kielikylpyä, eikä saamenkielinen lapsi yleensä tarvitse saamenkielistä kielikylpyä oman äidinkielen oppimiseksi.

Varhaiskasvatuksen perusteissa (sivu 40) todetaan, että saamenkielisten lasten varhaiskasvatus toteutetaan ensisijaisesti yhdessä muiden saamenkielisten lasten kanssa. Tämä ei kuitenkaan voi tarkoittaa sitä, että kunta olisi oikeutettu laiminlyömään lasten päivähoitolaissa säädettyjä velvollisuuksiaan tilanteessa, jossa saamenkielinen kuntalainen/huoltaja haluaa saada lasten päivähoitoa lapsen omalla äidinkielellä. Hakija ei katso varhaiskasvatuksen perusteiden olevan tässä mielessä suoranaisesti ristiriidassa lasten päivähoitolaisten velvoitteiden kanssa, vaikka kunnan velvollisuutta järjestää lasten päivähoitoa saamelaislapsille heidän omalla äidinkielellään ei erityisesti ole nostettu esille. Varhaiskasvatuksen perusteissa (sivut 19-20) kuitenkin

painotetaan äidinkielen merkitystä varhaiskasvatuksessa. Saamelaislapsien kohdalla äidinkielen merkitys on aivan yhtä suuri kuin valtaväestöön kuuluvien lasten kohdalla. Saamenkielisten lasten äidinkielen kehitys liittyy läheisesti myös EU:n ainoan alkuperäiskansan kielten ja kulttuurin säilymiseen. Suositus tai ohje ei myöskään normihierarkian mukaan voi missään tapauksessa poistaa ylempiasteisen normin sitovuutta. Eli vaikka katsottaisiinkin varhaiskasvatuksen perusteiden olevan ristiriidassa lasten päivähoitolain säädösten kanssa, ylempiasteista normistoa tulee ristiriitatilanteessa noudattaa. Lisäksi tavallisia lakeja tulee soveltaa perusoikeusystävällisellä tavalla, eli lasten päivähoitolakia tulee soveltaa siten, että perustuslaissa säädetty yhdenvertaisuussäännös sekä säännös oikeudesta omaan kieleen ja kulttuuriin toteutuvat.

Hakija katsoo, etteivät käytännön haasteet pätevien saamenkielentaitoisten henkilöiden löytämiseksi poista kunnan velvollisuuksia järjestää lasten päivähoitoa saamelaislapsille heidän omalla äidinkielellään. Vähemmistövaltuutetun saamelaiset asiakkaat ovat valittaneet siitä, että kaupungin päivähoitoviranomaiset eivät ole tehneet yhteistyötä heidän kanssaan. Saamenkieliset vanhemmat olisivat kertomansa mukaan olleet valmiita avustamaan pätevien saamenkielisten henkilöiden etsimisessä, jos siihen olisi annettu mahdollisuus tiedottamalla hausta heille. Vähemmistövaltuutettuun yhteyttä ottaneet saamelaisvanhemmat ovat kokeneet, että päivähoitoviranomaiset ovat leimanneet heidät hankaliksi, koska he ovat vaatineet oikeuksiaan. Valituksia on tullut myös siitä, että esimerkiksi ilmoittautumisaika kielikylpyyn oli erittäin lyhyt. Vanhemmat ovat kertomansa mukaan itse joutuneet olemaan yhteydessä kaupunkiin päin saadakseen tietoa päivähoitojärjestämisestä ja esimerkiksi saamenkielisen päivähoitotyöntekijän poissaoloista.

Hakija pitää tarpeettomana lausunnon pyytämistä Suomen kuntaliitolta, sillä lausunto ei oikeuttaisi laiminlyömyään lasten päivähoitoa koskevassa laissa säädettyjä velvollisuuksia, eikä se oikeuttaisi kaupunkia jatkamaan syrjivää menettelyään. Lähinnä sosiaali- ja terveysministeriö voisi antaa lausunnon lasten päivähoitoa koskevan lain tulkinnasta ja soveltamisesta, mutta lausunnon pyytämiseen ei hakijan mukaan ole aihetta.

Hakija katsoo, ettei syrjintälautakunnalla tai vähemmistövaltuutetulla ole toimivaltaa antaa yleisiä ohjeita tai määräyksiä siitä, millä tavalla lasten päivähoitoa tulisi järjestää. Syrjintälautakunta voi ottaa kantaa vain siihen, onko tietty järjestämistapa ollut syrjintäkieltojen vastainen etnisen taustan perusteella tai siihen, onko tiettyä saamelaislasta/huoltajaa syrjitty hänen etnisen taustansa perusteella.

Syrjintälautakunnan lausuntopyyntö:

Syrjintälautakunta päätti kokouksessaan 18.6.2008 pyytää Saamelaiskäräjien, Suomen kuntaliiton ja sosiaali- ja terveysministeriön lausuntoa vähemmistövaltuutetusta ja syrjintälautakunnasta annetun lain 7 i §:n nojalla siitä, millä tavoin saamelaisten lasten kielelliset ja kulttuuriset oikeudet voidaan toteuttaa riittävästi lasten päivähoitoa järjestettäessä perustuslain, sosiaalihuoltolain ja lasten päivähoitolaista annetun lain edellyttämällä tavalla.

Saamelaiskäräjien lausunto:

Saamelaiskäräjien (sámediggi) 2.10.2008 antamassa lausunnossa todetaan kaikkien Suomessa puhuttujen saamen kielten olevan kansainvälisen luokituksen mukaan uhanalaisia kieliä. Saamen kieli on vuonna 2002 otettu EU:n komission vakavasti uhanalaisten kielten ohjelmaan. Saamelaisille saamen kieli on keskeinen kulttuurin ydin.

Saamelaiskäräjät katsoo saamenkielisen päiväkotitoiminnan kehittävän saamen kieltä valtakuntamme rakenteissa. Kielen ja perinteisen tietämyksen luonnollista siirtymistä ovat vaikeuttaneet mm. lasten siirtyminen suomalaiseen päivähoitojärjestelmään.

Saamelaiskäräjien käsityksen mukaan nykyinen suomalaiseen arvojärjestelmään ja käytänteisiin perustuva päivähoito toimii käytännössä saamelaisia suomalaiseen yhteiskuntaan sulauttavana ja integroivana järjestelmänä. Nykyiset päivähoitoa ohjaavat säännöt ja ohjeet eivät anna sijaa saamelaisten erilaisille näkemyksille palvelujen sisällöstä, tarpeista ja lähtökohdista. Saamenkieliset lapset ovat erityisen epäedullisessa asemassa äidinkieltensä kehittymisen suhteen verrattaessa suomenkielisten vastaavaan tilanteeseen. Suomen kieli saa päivähoitossa paljon enemmän tilaa ja suomenkielisten lasten äidinkieli kehittyi näin ollen aivan eri tavalla kuin saamenkielisten lasten äidinkieli, vaikka saamenkielisten lasten oikeus päivähoitoon omalla äidinkielellään on laissa yhtä vahva kuin suomenkielisten lasten vastaava oikeus.

Saamelaiskäräjät korostaa, että yhdenvertaisten mahdollisuuksien toteutuminen edellyttää palveluiden järjestämistä asiakaslähtöisesti. Saamelaisten yhdenvertaisuuden turvaamisessa samanlainen kohtelu ja yhdenmukaiset työmenetelmät suhteessa pääväestöön ei merkitse vielä yhdenvertaisuuden toteutumista. Saamelaisen alkuperäiskansan kielen ja kulttuurin ylläpitäminen ja kehittyminen edellyttää niin valtiolta kuin kunnaltakin positiivista erityiskohtelua.

Saamelaiskäräjät toteaa, että saamelaislapsista jo yli 70 %:n asuu saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella. Siksi saamenkielisen päivähoiton saatavuus tulisi taata entistä voimakkaammin myös saamelaisalueen ulkopuolella. Muutoin suurin osa saamelaislapsista jää ilman saamenkielistä päivähoitoa ja saamen kieli on vaarassa menettää suuren osan tulevista kielen ja kulttuurin ylläpitäjistä.

Saamelaiskäräjät katsoo, että päivähoitolla on erityinen tehtävä edistää lapsen myönteistä suhtautumista omaan kulttuuristaansa sekä luoda lapselle sellaiset olosuhteet, joissa lapsi voi turvallisesti vahvistaa ja kehittää saamelaista identiteettiään. Saamenkielinen päivähoito tulee perustuslain 17 § 3 momentissa turvattujen kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien näkökulmasta järjestää eri tiloissa ja eri ryhmissä kuin suomenkielinen päivähoito. Päivähoitoryhmässä, jossa on sekä suomen- että saamenkielisiä lapsia ja hoitajia, saamenkielisen lapsen oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ei toteudu. Tilanne on myös lasten päivähoitolain asettamien vaatimusten ja yhdenvertaisuusperiaatteen vastainen. Kaksikielisissä sekaryhmissä tai kerran viikossa annettavalla omakielisellä hoidolla saamelaislapsilla ei ole mahdollisuutta saavuttaa minkäänlaista kaksikielisyttä.

Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan saamenkielisten lasten kulttuuristen oikeuksien toteuttamiseksi saamenkielisessä päivähoitossa toiminnan lähtökohtana tulee olla saamelaiset arvot, asenteet, perinteet, sukulaisuussuhteet, yhteisöllisyys ja luontosuhde. Lapsen on koettava olevansa osallisena saamelaiskulttuurissa.

Suomen kuntaliiton lausunto:

Suomen kuntaliitto arvioi 9.10.2008 antamassaan lausunnossa, että kyse on omakielisistä päivähoitopalveluista, jolloin tarkasteltavana mahdollisena syrjintäperusteena on kieli. Yhdenvertaisuuslain soveltamisalaan kuuluu vain etnisen alkuperän perusteella tapahtuva syrjintä sosiaali- ja terveystalvelujen yhteydessä.

Suomen kuntaliitto katsoo, ettei päivähoitolain 11 §:n säännös luo subjektiivista oikeutta saamenkieliseen päivähoitoon – mutta velvoittaa kunnan turvaamaan saamenkielisen vähemmistön mahdollisuudet saada omakielisiä päivähoitopalveluja.

Jos kyseessä on päivähoiton järjestäminen yhdelle tai muutamalle lapselle ainoa oikea ratkaisu ei ole oman päivähoitoryhmän perustaminen. Lapsen tarve samanikäisiin leikkivereihin ja ryhmässä toimimiseen on myös otettava huomioon. Tällöin omakielisen hoidon tarpeeseen voidaan vastata ryhmässä olevalla kyseistä kieltä osaavalla hoitajalla. Suuremmalle lapsimäärälle voidaan hoito tarjota joko omassa ryhmässä tai jopa omassa päiväkodissa. Toisaalta on muistettava, että päivähoitossa ei lapsia erotella eri ryhmiin etnisen taustan perusteella. Päivähoiton kasvatustavoitteisiin ja arvomaailmaan liittyy integraatio eikä segregatio.

Suomen kuntaliitto viittaa Stakesin julkaisemaan 'Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet' -oppaaseen (Stakes oppaita 56/2005), jossa saamelaisten lasten varhaiskasvatuksen osalta on erikseen todettu, että saamenkielisten lasten varhaiskasvatusta toteutetaan ensisijaisesti yhdessä muiden saamenkielisten lasten kanssa.

Suomen kuntaliitto katsoo, että on otettava huomioon myös tosiasialliset mahdollisuudet tarjota omakielistä palvelua. Tämä on saamenkielisten osalta erityisen haasteellista kotiseutualueen ulkopuolella, koska saamenkielisen koulutetun henkilökunnan saamisessa on erityisiä vaikeuksia. Tällöin olisi otettava huomioon myös päivähoiton henkilöstöltä edellytettävät lakisääteiset kelpoisuusvaatimukset. Kun erityisesti saamen kielen vaatimuksia on painotettu, käytännössä on saamenkielisiä palveluja järjestettäessä saatettu joutua joustamaan kelpoisuusvaatimuksista, mikä ei ole tyydyttävä asiantila.

Suomen kuntaliitto ei pitänyt Rovaniemellä toteutettuja järjestelyjä välittömänä tai välillisenä syrjintänä etnisen alkuperän tai kielen perusteella, koska saamenkielisen päivähoiton kysyntä oli ollut kaupungissa

hyvin vähäistä, ja saamenkielinen päivähoito järjestetään ryhmässä, jossa on pohjoissaamea puhuva työntekijä

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto:

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että saamelaisten lasten kielelliset ja kulttuuriset oikeudet tulee päivähoitossa ottaa huomioon siten, että saamenkielellä toteutettua lasten päivähoitoa on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että päivähoiton kasvatustavoitteisiin kuuluu myös saamelaisten lasten oman kielen ja kulttuurin tukeminen yhteistyössä kyseisen kulttuurin edustajien kanssa. Se, millä tavalla kunta päivähoiton järjestää, on kunnan päätettävissä.

Saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuden turvaamiseksi saamelaisten kotiseutualueella valtion talousarviossa on vuodesta 2002 lähtien myönnetty budjettivuodeksi kerrallaan erillinen valtionavustus. Vuoden 2009 talousarvioesityksessä määrärahan suuruus on 600 000 euroa. Määrärahasta noin puolet kuluu saamelaisten lasten päivähoiton kustannuksiin. Valtioneuvoston 13.12.2007 hyväksymän lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman mukaan saamenkielisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin kohdennettuja voimavaroja lisätään asteittain siten, että ne mahdollistavat erillisten saamenkielisten päivähoitoryhmien ylläpitämisen kunnissa.

Syrjintälautakunnan lausuntopyyntö:

Syrjintälautakunta antoi edellä mainitut lausunnot asianosaisille tiedoksi 31.10.2008 sekä mahdollisuuden esittää vielä näkemyksensä niiden johdosta.

Vähemmistövaltuutetun lausunto syrjintälautakunnan pyytämien lausuntojen johdosta:

Vähemmistövaltuutettu katsoo, että kuntaliiton lausuntoa arvioitaessa tulisi ottaa huomioon, että sen muodostavat Suomen kunnat ja kaupungit, ja sen tehtävänä on valvoa kuntien ja kaupunkien etua, eikä se tämän tehtävänsä johdosta ole asiassa täysin puolueeton.

Vähemmistövaltuutettu viittaa syrjintälautakunnan aiempiin päätöksiin, ja pitää vääränä Suomen kuntaliiton näkemystä siitä, että kyse olisi kieliperusteisesta asiasta sillä tavoin, ettei yhdenvertaisuuslaki olisi sovellettavissa. Saamelaiskäräjien lausunto osoittaa, että kyse ei ole pelkästään kielestä, vaan laajemmasta identiteetistä alkuperäiskansana, eli etnisellä alkuperällä ja kulttuurilla on merkitystä.

Vähemmistövaltuutettu ei näe mitään perusteluja sille, miksi päivähoitolain 11 § 2 momentissa säädetty oikeus päivähoitoon omalla äidinkielellä ei olisi samalla tavalla subjektiivinen oikeus kuin 11 a §:ssä säädetty oikeudet. Suomen-, ruotsin- ja saamenkielisen väestön tarpeisiin tulisi vastata samanlaisten perusteiden mukaan. Saamenkielisten lasten oikeus päivähoitoon heidän omalla äidinkielellään on laissa yhtä vahva kuin suomen- ja ruotsinkielisten lasten vastaava oikeus.

Vähemmistövaltuutettu katsoo, että Rovaniemen kaupungin menettely on ollut syrjivä ja sen toteamiseksi ei ole tarpeen ottaa kantaa siihen, sisältääkö päivähoitolain 11 § 2 momentti subjektiivisen oikeuden vai ei. Se, että järjestetään päivähoitoa saamenkielisille lapsille erikseen, ei ole kiellettyä segregaatiota, koska menettelyllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia.

Vähemmistövaltuutettu toteaa, että kunnat voivat järjestää päivähoiton parhaaksi katsomallaan tavalla, kunhan päivähoiton järjestämistapa ei johda lainvastaiseen, esimerkiksi välittömästi tai välillisesti etnisesti syrjivään lopputulokseen. Syrjintälautakunnan harkintaan jää sen seikan arvioiminen, onko Rovaniemen kaupungin menettelytapa johtanut saamelaisia syrjivään lopputulokseen.

Rovaniemen kaupungin lausuma syrjintälautakunnan pyytämien lausuntojen johdosta:

Rovaniemen kaupunki ilmoittaa, ettei sillä ole huomautettavaa sosiaali- ja terveysministeriön sekä Suomen kuntaliiton asiassa antamiin lausuntoihin.

Esittelijän päätösesitys:

Perustelut

Yhdenvertaisuuslain (21/2004) 6 §:n 1 momentin mukaan ketään ei saa syrjiä iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen tai muun syyn perusteella.

Välttömällä syrjinnällä tarkoitetaan sitä, että jotakuta kohdellaan epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Välillisenä syrjintänä pidetään sitä, että näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa jonkun erityisen epäedulliseen asemaan muihin vertailun kohteena oleviin nähden, paitsi jos säännöksellä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia.

Yhdenvertaisuuslain tulkinta on sidottu sillä toimeenpantaviin Euroopan yhteisön direktiiveihin niin, että lain säännöksiä on tulkittava direktiiveissä tarkoitettulla tavalla, vaikka säännösten sanamuodot eivät kansallisen oikeusjärjestyksen muotoon kirjoitettuna kaikin osin täysin vastaisikaan direktiivien sanamuotoja. Lain säännösten tulkinnat seuraavat EY:n tuomioistuimen mainittujen direktiivien säännöksistä antamia tulkintaratkaisuja (HE 44/2003 vp, s.32).

Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta 29.6.2000 annetun neuvoston direktiivin (2000/43/EY) johdanto-osan 25 kohdan mukaan direktiivissä säädetään vähimmäisvaatimuksista, ja siten jäsenvaltiot voivat antaa tai pitää voimassa edullisempia säännöksiä. Direktiivin täytäntöönpanoa ei tulisi käyttää perusteena jäsenvaltiossa vallitsevan tilanteen heikentämiseksi. Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön tai pitää voimassa säännöksiä, jotka ovat yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi edullisempia kuin tämän direktiivin säännökset ja 2 kohdan mukaan direktiivin täytäntöönpano ei ole missään tapauksessa peruste alentaa jäsenvaltiossa jo saavutettua syrjinnänvastaisen suojan tasoa tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

Edellä mainitun direktiivin (2000/43/EY) 5 artiklan mukaan täydellisen yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi käytännössä, yhdenvertaisen kohtelun periaate ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta erityistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ehkäistä tai hyvittää henkilöiden rotuun tai etniseen alkuperään liittyviä haittoja.

Syrjinnän edellytysten täyttymiseksi ei välttämättä tarvita nimenomaista yksilöintiä eli syrjinnän kohdentamista johonkin tiettyyn henkilöön (EYT ennakkoratkaisu direktiivin 2000/43/EY soveltamisesta, C-54/07, 10.6.2008, kpl 41, 3 kohta).

Yhdenvertaisuuslakia sovelletaan sen 2 §:n 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveystalouteihin.

Saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 3 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan saamelaisella tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, joka pitää itseään saamelaisena edellyttäen, että hän itse tai ainakin yksi hänen isovanhemmistaan on oppinut saamen kielen ensimmäisenä kielenään.

Perustuslain (731/1999) 6 §:n 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisella vallalla on velvollisuus turvata perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Hallituksen esitys (HE 309/1993) lähti siitä, että kunnille perusoikeusuudistuksesta mahdollisesti aiheutuvista uusista tehtävistä ja velvoitteista on säädettävä lailla.

Sosiaalihuoltolain (710/1982) 17 §:n mukaan kunnan tehtäviin kuuluu huolehtia mm. lasten päivähoiton järjestämisestä sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 4 §:n 1 momentin mukaan asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää ja 2 momentin mukaan sosiaalihuoltoa toteutettaessa on otettava huomioon asiakkaan toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet sekä hänen äidinkiensä ja kulttuuritaustansa.

Lasten päivähoidosta säädetään tarkemmin lasten päivähoidosta annetussa laissa (36/1973, jäljempänä päivähoitolaki) ja lasten päivähoidosta annetussa asetuksessa (239/1973, jäljempänä päivähoitoasetus).

Päivähoitolain 11 §:n 1 momentin mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että lasten päivähoitoa on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää, ja 11 §:n 2 momentin mukaan kunnan on lisäksi huolehdittava siitä, että lasten päivähoitoa voidaan antaa lapsen äidinkielenä olevalla suomen-, ruotsin- tai saamenkielellä. Hallituksen esityksessä (HE 196/1981) pidetään lapsen kehityksen ja oppimismahdollisuuksien kannalta erityisen tärkeänä, että lasten päivähoitoa annetaan lapsen omalla äidinkielellä. Kunnan tulee huolehtia siitä, että lapsille voidaan antaa päivähoitopalvelut heidän omalla äidinkielellään.

Päivähoitoasetuksen 1 a §:n mukaan lasten päivähoidosta annetun lain 2 a §:ssä tarkoitettuihin kasvatustavoitteisiin kuuluu myös suomen- tai ruotsinkielisten, saamelaiden, romanien ja eri maahanmuuttajaryhmien lasten oman kielen ja kulttuurin tukeminen yhteistyössä kyseisen kulttuurin edustajan kanssa.

Eduskunta on yhdenvertaisuuslakia käsitellessään (TyVM 7/2003 vp - HE 44/2003 vp) korostanut viranomaisten yhdenvertaisuuden edistämismääräyksen yhteydessä, että viranomaiset laatiessaan yhdenvertaisuussuunnitelmia ottavat huomioon maahanmuuttajien ohella myös perinteiset kansalliset vähemmistömme saamelaiset ja romanit. Erityistä huomiota tulee kiinnittää saamelaiden oikeuksiin alkuperäiskansana.

Syrjinnän käsitettä tulkittaessa on otettava huomioon paitsi yhdenvertaisuuslaki myös perustuslaki ja kansainväliset ihmisoikeussopimukset sekä Euroopan unionin oikeusnormisto.

Syrjintälautakunta on tutkinut ja arvioinut asian seuraavasti.

1. Rovaniemen kaupungin tapa järjestää lasten päivähoitoa 1.8.2006 – 11.3.2007

Rovaniemen kaupunki on järjestänyt saamenkielisten lasten päivähoitoa sanottuna ajankohtana samassa ryhmässä enemmistönä olevien suomenkielisten lasten kanssa siten, että ryhmässä työskenteli yksi saamenkielinen hoitaja. Saamenkielinen päivähoito on aloitettu Rovaniemen käräjäoikeuden velvoitettua 7.7.2006 tekemällään päätöksellä(1738) Rovaniemen kaupungin järjestämään sitä 1.8.2006 mennessä ja asettamalla 5000 euron uhkasakon turvaamistoimen tehosteeksi. Rovaniemen kaupunki oli tiennyt kevästä 2005 lähtien saamenkielisen päivähoitoon tarpeesta. Päätöksessään käräjäoikeus toteaa, ettei se voi turvaamistointia määrätessään ottaa kantaa siihen, miten saamenkielinen päivähoito on käytännössä järjestettävä, kun asia ei kuulu yleisen tuomioistuimen toimivaltaan, vaan hallintotuomioistuimen on tutkittava, onko kaupunki toiminut päivähoitolaissa edellytetyllä tavalla ja järjestänyt päivähoitoon laissa säädetyllä tavalla.

Lasten päivähoidosta annetun lain 11 §:n 2 momentin mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että lasten päivähoitoa voidaan antaa lapsen äidinkielenä olevalla suomen-, ruotsin- ja saamenkielellä. Päivähoitolaissa nämä kielet on siis asetettu yhtäläiseen asemaan päivähoitoon järjestämismääräyksen kannalta. Päivähoitolain esitöistä (HE 196/1981, s.2) käy ilmi, että viittaus näihin kieliin lisättiin lakiin nimenomaan silmälläpitäen tilanteita, joissa lapsen äidinkieli on kunnassa vähemmistön kielenä, jotta turvataan lasten päivähoitoon antaminen lapsen omalla äidinkielellä.

Lapin lääninhallitus on katsonut 5.4.2005 kanteluasiassa antamassaan ratkaisussa (LLH-2005-00622/So-18), ettei pelkkä saamenkielisen lapsen mahdollisuus kommunikoida halutessaan jonkin ryhmässä työskentelevän saamenkielisen työntekijän kanssa riitä täyttämään lain asettamia velvoitteita, ja että kunta on velvollinen huolehtimaan saamenkielisten lasten oman kulttuurin ylläpitämiseen ja kehittämiseen liittyvien erityistarpeiden ja päivähoitolain 2 a §:ssä säädettyjen kasvatustavoitteiden huomioon ottamisesta päivähoitossa myös henkilökunnan määrän ja pätevyuden osalta.

Saamenkielen osalta on huomioon otettava myös sen asema perustuslaissa ja kansainvälisissä sopimuksissa erityistä suojaa nauttivan pienenä vähemmistönä olevan alkuperäiskansan äidinkielenä, joka on kansainvälisesti luokiteltu uhanalaiseksi kieleksi. Saamelaiskäräjälain 3 §:n mukaan saamelaisuuden määrittelyyn kuuluu saamenkieli omana tai isovanhempien äidinkielenä. Saamenkieli liittyy siis erityisen vahvasti saamelaisten etniseen identiteettiin alkuperäiskansana. Syrjintä saamenkielisten palvelujen saamisessa vaikuttaa syrjivästi suoraan saamelaisten etniseen identiteettiin ja alkuperään. Saamenkielisen päivähoiton asianmukaisella järjestämisellä on merkittävä vaikutus lapsen mahdollisuuksiin osallistua myöhemmin kouluopintoihin saamenkielellä. Näin ollen yhdenvertaisuuslain 6 §:n 2 momenttia on sovellettava Rovaniemen kaupungin menettelyyn saamenkielisen päivähoiton järjestämisessä.

Päivähoidon järjestäminen lapsen äidinkielellä on kunnan lakisääteinen velvollisuus, johon kunnan tulee varata riittävät resurssit, joten resurssipulalla tai muulla vastaavalla seikalla ei ole merkitystä asian oikeudellisessa arvioinnissa tässä yhteydessä.

Koska hakija on esittänyt selvitystä, jonka perusteella voidaan olettaa yhdenvertaisuuslain 6 §:n syrjintäkieltoa rikotun, on vastaajan yhdenvertaisuuslain 17 §:n mukaan osoitettava, että kieltoa ei ole rikottu.

Rovaniemen kaupunki on vedonnut siihen, että saamenkielistä koulutettua henkilöstöä on ollut vaikeaa, tai jopa mahdoton saada. Asiakirjoista kuitenkin ilmenee vähemmistövaltuutetun saamelaisten asiakkaiden valittaneen, että kaupungin päivähoitoviranomaiset eivät ole tehneet yhteistyötä heidän kanssaan. Saamenkieliset vanhemmat olisivat kertomansa mukaan olleet valmiita avustamaan pätevien saamenkielisten henkilöiden etsimisessä, jos siihen olisi annettu mahdollisuus eli, jos henkilöstöhausta olisi tiedotettu heille. Päivähoitoasetuksen 1 a §:stä käy ilmi, että saamelaisten lasten omaa kieltä ja kulttuuria on tuettava yhteistyössä kyseisen kulttuurin edustajien kanssa. Saamelaislasten vanhemmat ovat luonnollisesti taho, jonka kanssa Rovaniemen kaupungin tulee toimia yhteistyössä etsiessään ratkaisuja siihen, kuinka se pystyisi parhaiten toteuttamaan lakisääteiset velvollisuutensa saamelaislasten päivähoiton asianmukaiseksi järjestämiseksi.

Rovaniemen kaupunki ei ole osoittanut, että se olisi ryhtynyt kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin lakisääteisten velvoitteittensa täyttämiseksi saamenkielisen väestön päivähoiton asianmukaiseksi järjestämiseksi.

Toteutettu päivähoitojärjestely on merkinnyt käytännössä sitä, ettei saamenkielisten lasten oikeus saada päivähoitoa äidinkielellään ole toteutunut yhtäläisesti muiden päivähoitossa olleiden suomenkielisten lasten kanssa, kun saamenkielisessä päivähoitossa olleiden lasten määrä on ollut vähäinen, ja hyvin selkeä enemmistö lapsista on ollut suomenkielisiä. Saamenkieliset lapset ovat joutuneet etnisestä taustastaan johtuen erityisen epäedulliseen asemaan suhteessa suomenkielisiin päivähoitossa olleisiin lapsiin nähden. Syrjintä kohdistuu kaikkiin saamenkielisen päivähoiton tarpeessa oleviin lapsiin riippumatta siitä, onko heidät hakemuksessa yksilöity.

Edellä mainituin perustein syrjintälautakunta katsoo, että Rovaniemen kaupungin toteuttama päivähoitojärjestely on ollut lopputulokseltaan syrjivä niin saamenkielisten lasten suhteen yleisesti kuin myös B:n osalta.

2. Rovaniemen kaupungin tapa järjestää lasten päivähoitoa 12.3.2007 alkaen ainakin 11.5.2007 saakka

Rovaniemen kaupunki on järjestänyt saamenkielisten lasten päivähoitoa sanottuna ajankohtana siten, että saamenkielisten lasten päivähoito on järjestetty kokonaan suomenkielellä.

Lasten päivähoitosta annettu laki velvoittaa yksiselitteisesti kunnan järjestämään lapselle päivähoitoa saamenkielellä, kun se on lapsen äidinkieli.

Saamenkielisten lasten oikeus päivähoitoon äidinkielellään ei sanottuna ajankohtana ole toteutunut yhtäläisesti suomenkielisten lasten kanssa. Näin saamenkielisiä lapsia on kohdeltu päivähoiton järjestämisessä heille haittaa aiheuttaen epäsuotuisammin kuin suomenkielisiä lapsia on kohdeltu.

Edellä ja 1. kohdassa mainituilla sekä muutoin päätöksestä ilmenevillä perusteilla syrjintälautakunta katsoo, että Rovaniemen kaupungin toteuttama päivähoitojärjestely on ollut saamenkielisiä lapsia syrjivä heidän etnisen taustansa perusteella niin saamenkielisten lasten suhteen yleisesti kuin myös B:n osalta.

3. Rovaniemen kaupungin tapa järjestää lasten päivähoitoa 1.9.2007 alkaen

Rovaniemen kaupunki on järjestänyt saamenkielisten lasten päivähoitoa sanottuna ajankohtana siten, että saamenkieliset lapset ovat saaneet päivähoitoa äidinkielellään kerran viikossa kielikylyperiaatteen mukaisesti. Vastaavana ajankohtana suomenkieliset lapset ovat saaneet päivähoitoa äidinkielellään normaalisti.

Valtioneuvoston 28.2.2002 antamassa periaatepäätöksessä varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista sekä varhaiskasvatuksen perusteissa todetaan, että kielikylyä voidaan järjestää toisella kotimaisella tai vähemmistökielellä kolmen vuoden iästä lähtien pääsääntöisesti lapsille, joiden äidinkieli on paikkakunnan enemmistön kieli. Näin ollen kielikyly on tarkoitettu muun kielen kuin äidinkielen oppimiseksi.

Saamenkielisten lasten oikeus päivähoitoon äidinkielellään ei sanottuna ajankohtana ole toteutunut yhtäläisesti suomenkielisten lasten kanssa.

Edellä sekä 1. ja 2. kohdassa mainituilla ja muutoin päätöksestä ilmenevillä perusteilla syrjäntälautakunta katsoo, että Rovaniemen kaupungin toteuttama päivähoitojärjestely on ollut saamenkielisiä lapsia syrjivä heidän etnisen taustansa perusteella niin saamenkielisten lasten suhteen yleisesti kuin myös B:n osalta.

Uhkasakon asettaminen:

Uhkasakon asettamista harkitessaan ja sen suuruutta arvioidessaan syrjäntälautakunta on ottanut huomioon, että Rovaniemen kaupunki on tiennyt jo kevästä 2005 saamenkielisen päivähoitoon tarpeesta, ja Rovaniemen käräjäoikeus on jo 7.7.2006 asettanut turvaamistoimena 5 000 euron uhkasakon Rovaniemen kaupungille saamenkielisen päivähoitoon järjestämiseksi B:lle.

Päätös:

Syrjäntälautakunta kieltää Rovaniemen kaupunkia jatkamasta tai uusimasta B:n ja muuhun saamenkieliseen väestöön kohdistuvaa yhdenvertaisuuslain 6 §:n vastaista etnistä syrjintää päivähoitoon järjestämisessä. Saamenkielistä väestöä koskevan syrjäntäkiellon välittömäksi noudattamiseksi Rovaniemen kaupungille asetetaan 7000 euron uhkasakko.

Lainkohdat:

Yhdenvertaisuuslaki 2 §:n 2 momentin 1 kohta, 6 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohta, 13 §:n 1 momentin 2 kohta, 13 §:n 3 momentti, 17 §,

Vähemmistövaltuutetusta ja syrjäntälautakunnasta annettu laki 7 i §,

Laki saamelaiskäräjistä 3 §:n 1 momentti, 1 kohta,

Uhkasakkolaki 6 §:n 3 momentti, 22 §,

Sosiaalihuoltolaki 17 §,

Laki lasten päivähoidosta 2 a §, 11 §:n 1 ja 2 momentti,

Päivähoitoasetus 1 a §,

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 4 §:n 1 ja 2 momentti,

Perustuslaki 6 §:n 2 momentti, 17 §:n 3 momentti, 22 §.